

60 godina nakon Drugog vatikanskog sabora: povratak snu

Drugi vatikanski sabor otvoren je 11. oktobra 1962. godine. Šezdeset godina kasnije, osvrnimo se i podsetimo ovog istorijskog i izuzetnog događaja u životu Crkve.

„Sabor koji započinje svoj uspon u Crkvi je kao dan koji sija najsjašnjim svetlom. Tek je zora: ali kako li već slatko prvi zraci izlazećeg sunca ispunjavaju naša srca!”

Ovo su reči koje je papa Ivan XXIII izrekao 11. oktobra 1962. godine po završetku svečane proslave u bazilici Svetog Petra, čime je započela nova era. Šezdeset godina je prošlo od otvaranja Drugog vatikanskog sabora, ekumenskog, sveobuhvatnog. Bio je to trenutak velikog zajedništva, kako bismo se u svetlu jevanđelja suočili sa novim pitanjima koja postavlja istorija i kako bismo odgovorili na potrebe sveta.

Rad sabora, koji je potom nastavio Pavle VI, trajao je do decembra 1965. godine. Samo mesec dana pre zatvaranja ovog zasedanja, Kjara Lubik, osnivačica Pokreta fokolara, napisala je: „Duše Sveti, učini da kroz ono što si već predložio na saboru, postanemo živa Crkva, to je naša jedina želja i sve ostalo je u službi toga^[1]”.

Ove reči su plod razbuktalog žara koji je motivisao pokrete i nove predsaborne crkvene zajednice. One su neizbrisiv znak „hermeneutičke kružnosti koja se, zahvaljujući delovanju Svetog Duha u misiji Crkve, uspostavlja između učiteljstva nekog Sabora, poput Drugog vatikanskog sabora, i nadahnuća neke harizme, poput harizme jedinstva”^[2].

Ali kakvim je očima potrebno posmatrati danas ovu godišnjicu? O tome nam govori Vincenco Di Pilato, profesor Fundamentalne teologije na Teološkom fakultetu u Apuliji, Italija.

Profesore Di Pilato, koji snovi su inspirisali želju za održavanjem ovog zasedanja?

Dana 25. januara 1959. godine, poslednjeg dana molitvene nedelje za jedinstvo hrišćana, počevši od čvrste odluke o sazivanju sabora, papa Ivan XXIII je pokušao svoje namere da objasni koristeći termine koju su danas postali veoma značajni, kao što su: *ažuriranje*, *znaci vremena*, *reforma*, *milost*, *jedinstvo*. U mesecima koji su prethodili otvaranju sabora, papa je očekivao da će on biti jedno bogojavljenje, što bi dovelo do toga da Rim postane novi Vitlejem. Kao što su to činili mudraci, biskupi celog sveta bi došli da se poklone Isusu u središtu njegove Crkve. Papa Ronkali je sanjao o sinodalnoj Crkvi, o Crkvi koja izlazi „iz ograda svojih trpezarija“ (10. jun 1962); o „Crkvi svih, a naročito siromašnih“ (11. septembar 1962), jer se „svrha” sabora odnosila na utelovljenje i iskupljenje, odnosno „zajedništvo neba i zemlje – u svim oblicima društvenog života” (4. oktobar 1962).

Zašto da se zaustavimo i razmislimo o ovoj godišnjici danas?

To nije beznačajan događaj, već neizostavan povod za obnovljenu svest pred vremenom posebnih milosti. Crkva, možda pomalo preopterećena sa svojih dve hiljade godina, ohrabrena je za povratak „sanjanju”, odnosno da danas ponovo proživi taj događaj, u duhu Uskrslog, sa sigurnošću da je On tu, sve do kraja sveta. Šta bi sinodalni proces koji je papa Franja započeo mogao značiti osim da ovekoveči Pedeseticu u svako vreme i na svakom mestu? U prethodnom periodu, a pre svega nakon Sabora, sve je veća vitalnost novih pokreta, poput Pokreta fokolara i drugih verskih i crkvenih zajednica, koji su podstakli bolje razumevanje principa suštine između institucionalne i harizmatične dimenzije Crkve. Važno je zapamtiti ovo zajedničko delovanje Duha koje osigurava to da Crkva nikada ne ostane sama pred velikim izazovima koji se s vremena na vreme javljaju na putu istorije. Jednom rečju: Crkva je mesto bratstva gde počinje Kraljevstvo Božije, čije granice prevazilaze vidljive granice same Crkve.

Da li je „saodgovornost” laika u Crkvi, reč koja se pripisuje Saboru, još uvek otvoren put...?

Da, to je svakako diskurs u nastajanju i ekvivalentan je priznavanju fundamentalne jednakosti svih kršteni; preispitivanju odnosa sveštenika i laika; uvažavanju različitosti poziva i zvanja; uspostavljanju strukture zajedništva i oblika sinodalnosti koji su već mogući; fokusiranju na biskupsku kolegijalnost i u samom prezbiterijatu (između sveštenstva i biskupa); otkrivanju suštine službe i harizme; promovisanju pune uzajamnosti između muškaraca i žena u Crkvi; učestvovanju na ekumenskom i međureligijskom dijalogu; otvaranju autentičnog dijaloga sa svetom koji nas okružuje, sa kulturom i kulturama, ceneći sposobnost i spremnost da slušamo, što nam poznanstvo Hrista daje i oplemenjuje; promovisanju novih pokušaja oživljavanja malih i vitalnih lokalnih zajednica. Jednom rečju: dozvoliti Hristu da se pojavi ne samo u onome što govorimo, već i u odnosima koje gradimo jedni sa drugima na svim nivoima.

Marija Gracia Bereta

[1] K. Lubik, *Una nuova Pentecoste*, iz njenog dnevnika, 11 novembar 1965, u Crkvi, priredili B. Leahy i H. Blaumeiser, Città Nuova, Rim 2018, str. 69.

[2] Pjero Koda, povodom konvencije „Drugi vatikanski sabor i harizma jedinstva Kjure Lubik”, Firenca, 11-12. Mart 2022.